

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COCA.

CUPRINSUL:

	Pag.
Octavian C. Tâslăuanu: Casa națională	55
I. Lupaș: „Trăime sfântă și nedespărțită!...”	75
Ioan Pop Reteganul: Mamă, unde-î Joiana	77
Tovarăș: Folosul asigurărilor, îndeosebi al tovarășiilor pentru asigurarea vitelor	79
i.: Vișa de vie	81
Chipurile noastre	83
Știri	84
Chipuri: Păpușile din casa națională și Regina Țării românești Elisabeta țesînd la război.	

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mini această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspîndească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămînal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe un 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră”. Sibiiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărăimea — preoții și învățătorii — sînt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sînt în legătură cu trebile țărănimii. Îndeosebi primim bucuros articole cu povește economice, — precum și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sînt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

TARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: Pe un an 4 cor. Pe o jumătate de an 2 „ Pe trei luni 1 „ Pentru România 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA	Redacția și administrația: Sibiu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	--	--

CASA NAȚIONALĂ.

Noi Români din Ungaria sîntem la trei milioane de suflete, adică cam a șasea parte din întreg norodul de pe fața acestei țări. După Unguri noi sîntem cei mai mulți.

Locuim pe un cuprins de loc ce se întinde dela munții Carpați, dinspre răsărit, până aproape de valea riului Tisa, înspre apus. Sîntem așezați cu gospodăriile noastre ori prin poienile munților Carpați — cari pornesc dinspre miazăzi dela Dunăre și se 'mlădie ca o secere spre miază-noapte până dincolo de Țara Maramurășului — ori ne-am întins pe văile Murășului, Olutului, celor trei Crișuri, Someșului și Timișului.

Pe aceste locuri sîntem de mult. Nici unul din neamurile cu cari trăim alături nu ne pot spune de cînd sîntem aici. Nu, fiindcă noi ne-am născut și am crescut pe pămîntul acesta.

Toți ceilalți au venit după noi în părțile acestea, după cum ne spune istoria, adică învățătura care povestește întîmplările trecutului.

Norocul și binele nu s'au prea ținut scai de capul nostru niciodată. Ursitoarele ne-au sorocit un trai greu și fără odihnă de cînd ne-am trezit pe lume.

În vremurile bătrîne n'aveam pace și stare pe loc din pricina litfelor păgîne, cari veneau neconținut, potop-

potop din fundul răsăritului. Veacuri dearîndul am stat tot cu arma amîna și cu lumînarea la cap, apărînd legea creștină împotriva păgînilor de Turci. Mai tîrziu am trăit înghenunchiați în robia iobăgiei, cînd stăpîinii străini se purtau cu noi mai rău ca cu dobitoacele.

Șirul ăsta nesfîrșit de zile amare și de sărăcie l-am suferit, cu îndărătnicia omului care așteaptă ziua de răs-plată...

Azi tot e mai bine, de cum era.

În veacul trecut, neamul nostru a început să-și ri-dice capul, să se mai scuture de amarul vremilor ma-ștere. Am început și noi să ne facem din nou stăpîni pe pămîntul înstrăinat; încetul cu încetul am început să ne cîștigăm cîte-o fărîmă din drepturile pierdute.

Am început s'avem și noi oameni cu învățătură, sînge din sîngele nostru, cari ne-au povățuit și ne-au îndreptat pe cărările mîntuirii.

Aceștia au făcut Asociațiunea de care v'am vorbit că e întinsă pe întreg ținutul locuit de Români.

Tot ei, cu sprijinul bănesc al tuturor Românilor au zidit frumoasa noastră *Casă națională*, de aici din Sibiiu.

Icoana acestei case o am tipărit în numărul dintîiu al acestei foi.

Acum o să vă povestesc la ce 'treabă-i făcută această casă, care e a tuturor Românilor din această țară.

În ea sînt cancelariile cari cîrmuiesc întreaga Aso-ciațiune.

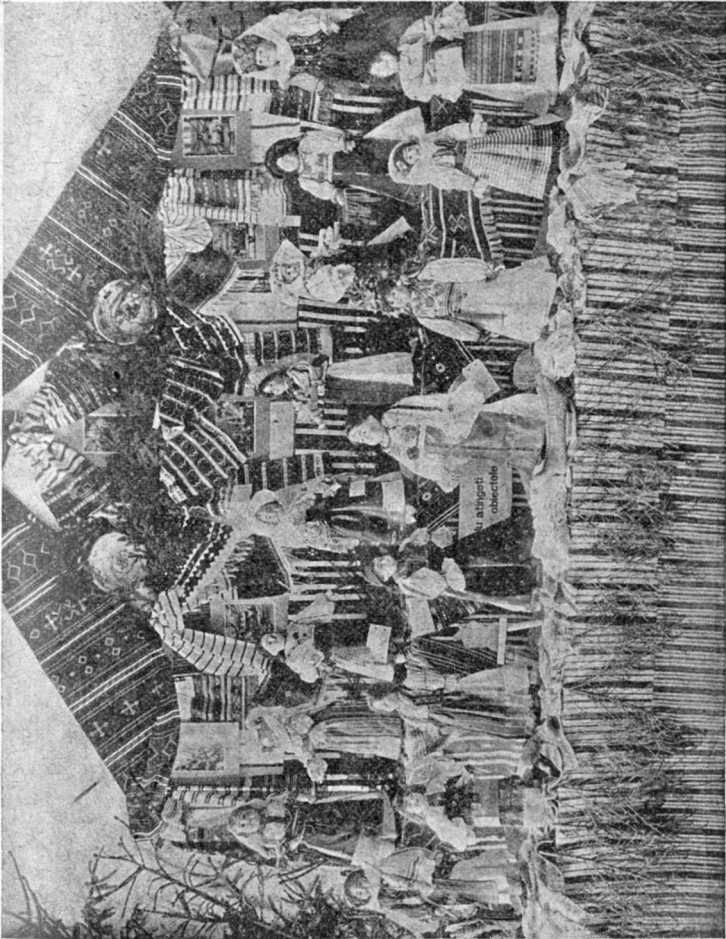
Aici să țin și cărțile cari se împart poporului, după cum v'am spus. Tot aici se scrie și foaia aceasta.

Tot aici mai sînt niște odăi, în cari se adună toate lucrurile scumpe rămase dela strămoși și cari ne înlesnesc să putem vedea ce-am fost și cum am fost noi în vre-murile apuse.

Aici se așează scrisorile din bătrîni cu slove, cărțile vechi bisericești, chipurile oamenilor noștri mai de seamă,

armele și steagurile dela foștii grăniceri români și alte lucruri moștenite din bătrîni.

Cu ajutorul acestor lucruri cărturarii noștri scriu istoria neamului nostru, despre care am pomenit lîn cîteva cuvinte mai lașdeal.

Porturi românești în Casa națională.

Tot în acele odăi se adună toate porturile românești din Ungaria. Aici se pot vedea toate podoabele noastre și măiestria cu cari sînt țesute și cusute. Pe urmă sînt odăi țărănești întocmai ca pe sate, cu laviți, cu cuiere, cu blidare și așa mai departe.

Dacă te uiți împrejur, aici în odăile aceste, vezi ca într'o oglindă fermecată toată viața românească: atît cea din trecut cît și cea de astăzi.

Și fiind vorba de un lucru așa de frumos, toți cari aveți vre-un lucru dela moși strămoși, fie el cît de neînsemnat, să-l grijiți, să nu-l dați nădrăgarilor, numai dacă aceștia vă dovedesc că le adună pentru Casa națională. Că sînt și de aceia cari își fac un izvor de îmbogățire din lucrurile acestea scumpe pentru noi. Fiecare țaran are la casa lui unelte vechi, cari nu-i mai trebuiesc; femeile aŭ cămeși vechi, pe cari azi nu le mai poartă nime; în fiecare casă se găsesc blidare, scaune, lavițe, lăzi, chipuri, vase de tot felul și alte lucruri cari nu mai trebuiesc, de cari omul se desparte fără de nici o greutate, toate aceste dacă le dăruiește Casei naționale își împlinește o datorie sfintă.

Numele acelora, cari vor dăruia asemenea lucruri va fi pomenit cu cinste de urmași, cari vor ceti în cartea cea mare a Casei naționale pe toți cei ce s'aŭ grăbit a o înzestra cu podoabe alese.

În primăvară o să pornim mai mulți inși de aici dela Asociațiune pe sate, ca să ținem cuvîntări poporului, să-i dăm bună ziua acasă la el și să-i mai știricim cele necazuri. În satele în care vom ajunge vom aduna noi tot ce vom putea pentru Casa națională. Iar în satele unde nu vom ajunge, vom ruga pe preotul sau învățătorul să ne scrie aici la «Țara noastră», că ce aŭ adunat, ca să putem trimite oamenii de ai noștri, să le aducă.

Noi Români, cari sîntem trei milioane de suflete și ne întindem pe un loc așa de mare, se cuvine să avem o Casă națională împodobită cum nu s'a mai pomenit în țara asta.

O vom și face dacă ne vor sta într'ajutor preoții, învățătorii și țăraniile dela sate.

Oct. C. Tăslăuanu.

„TREIME SFÎNTĂ ȘI NEDESPĂRȚITĂ“ ...

Noi toți Români, credincioși ai bisericii românești, mărturisim credința într'un Dzeu în trei fețe: Tatăl, Fiul, Duhul Sfânt. Biserica noastră ne învață așa. Și noi credem în învățăturile Ei mîntuitoare.

Sînt însă destui botezați, cari cred altfel. Aū fost și în vechime certe mari, pînă cînd sfinții părinți ai bisericii lui Hristos aū izbutit să înfrîngă pe toți cei-ce propoveduiaū învățături protivnice. Icoane de prin biserici și de prin casele sătenilor noștri ne înfățișează pe sf. Nicolae, marele făcător de minuni dela Mira Lichiei, cum într'o clipă de mînie palmuește pe Arie, care a cutezat să tragă la îndoială, că Isus, Dzeu Fiul, ar fi întru toate deopotrivă cu Dzeu Tatăl. Alții nu voiaū să creadă în puterea și dumnezeirea Duhului Sfînt.

Asupra tuturor acestor învățături rătăcite a rămas însă biruitoare tăria credinții creștine, păstrată în sfînta scriptură și în adevărurile bisericii noastre dreptmăritoare, căreia ne închinăm și dela care primim multă mîngăiere, întărire și înălțare sufletească atunci, cînd glasurile pline de evlavie ale tuturor celor ce iubesc podoaba casei Domnului, se unesc în frumosul cîntec prelung al acestui topar: «Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul și acoperămîntul meu este Duhul Sfînt; treime sfîntă și nedespărțită»

Așadară credința în Sfînta Treime este apărarea noastră; prin această credință cîștigăm în vremuri de primejdie mîntuire; și tot din ea răsare nădejdea noastră — în viața de apoi

*

Cătră această Sfîntă Treime atotstăpînitoare, se îndreaptă spre dobîndirea vieții celei de veci, rugăciunile, închinările și jertfa laudei noastre «din straja dimineții pînă'n noapte».

*

Dar în viața noastră pămînteană mai avem și altă treime, care este deasemenea «*una, sfîntă și nedespărțită*», căreia tot asemenea în fiecare zi și în fiecare ceas trebuie să-i aducem cuvenită închinare și jertfă. Nu jertfa fumului de tămîie, nici «jertfa laudei», ci jertfa cea mai curată a muncii roditoare și cinstite, jertfa simțirii, și dacă s'ar cere, chiar jertfa vieții noastre!

*

Această treime puternică și sfîntă, care a dat strămoșilor noștri tărie să poată înfrunta toate viscoalele și răutățile vremilor

de urgie, este: *limba, legea și moșia*. Pe legătura trainică a acestor trei puteri mari și neînfrînte s'a întemeiat în lungul șir al veacurilor viforoase, întreg traiul din trecut al neamului nostru, și tot din această legătură așteptăm, să răsară pe sama noastră și a urmașilor noștri un viitor mai senin și mai fericit, decum ne-a fost lungul trecut de patimă. Pe treimea această de puteri va trebui să se înalțe, odată și odată, cetatea măririi, clădirea biruinții, care va aduce întruchiparea în fapte a tuturor dorurilor sfinte, din cari s'a Țesut până acum și se țese și azi viața sufletului nostru.

Limba românească este viața neamului nostru.

Legea românească a fost totdeauna, și va rămînea pentru toate vremile tăria noastră.

Iar *moșia strămoșească* este izvorul drepturilor noastre și temelia cea mai de căpetenie a traiului nostru în această lume pămînteană.

Iată pentruce trebuie să Ținem cu toată sfințenia la aceste trei lucruri; să ne închinăm lor, să le îngrijim, să ne jertfim pentru ele.

Din vremurile cele mai îndepărtate și până azi atîtea rînduri de strămoși ai noștri au purtat lupte crîncene, au pățimit cazne crude și îmbrînciri de tot felul, dar n'au lăsat nici odată să li se înstrăineze această treime de comori sfinte și nedespărțite. De cîteori dușmanii, de a căror mulțime n'a fost nici odată scutit neamul nostru, ar fi încercat să se apropie cu vr'un gînd păgînesc de una dintre aceste comori, totdeauna brațul înarmat al celor porniți spre ucideri și despoieri, a trebuit să se isbească de zidul puternic al piepturilor românești, în cari ardea focul sfînt al dragostii de limba, legea și moșia strămoșească.

Trebuie deci, să luăm cu toții pildă din vitejiile înaintașilor noștri și să ne dăm toată silința, ca să apărăm și noi cu aceeaș vrednicie *avutul strămoșesc* față de oricine s'ar cerca să ne știrbească o pîrticică cît de mică din el. Căci nu ne este iertat a suferi ca alții să ne micșoreze moștenirea strămoșească. Din potrivă, cea mai sfîntă datorință a oricărui bun Român e, să sporească această moștenire pe sama urmașilor.

Oricînd s'ar ivi ceasuri grele și zile de cumpănă, totdeauna să fim gata, unul ca unul, a întîmpina orice primejdie și a înfrunta orice amenințări ar veni asupra-ne pentru apărarea acestei *sfinte treimi: limbă, lege și moșie*.

Cum au ajuns acestea în viața poporului nostru românesc, ca și în viața oricărui alt popor, să fie socotite drept lucruri sfinte, vom arăta în numerele viitoare ale gazetei de față.

I. Lușaș.

MAMA, UNDE-Î JOIANA ?

Din scrierile rămase după *Ioan Pop Reteganul*.

(Sfîrșit.)

Și se duse badea Ion la Jidanul. Adecă acolo era adunată toată fruntea satului: primarul, sub-primarul, jurații, dobașul, ba chiar și notarășul era acolo, toți cu țigări în gură și toți tun ca tunul de beți.

— «Bună seara, oameni de omenie!» zice Ion întrînd la ei.

— «Să trăiești, Ioane, hai bea și dumneata un păhăruț», zice primarul, ca mai darnic, că era darnic al dracului dintr'al altuia.

Dar Ion mulțamește și nu primește păhăruțul, ci începe apăsător și cumpătat:

— «D'apoi jupîne primar, cu lege și cu judecată lucru este, să se ieie vaca mea și să se deie lui Burăla, pentru că doară ginerele meu i-ar fi rămas dator pentru beutură? Crezi dumneata, că este D-zeu în cer, care vede nedreptățile din lume?»

Dar nu apucă bietul creștin a isprăvi bine vorba și primarul îl înhăță cu o mîină de grumazi, iar cu alta-i astupă gura. Ci și-a aflat omul! Că badea Ion încă nu era tufă, ca un uliū se repezi cu amîndouă palmele la obrazii cei bullucați de beutură ai primarului, și mi țî-l palmui: pliosc! pliosc! și mi țî-zgărie de tot brazde era dela ochi până la gură.

Așa-sî făcuse anume socoteala de-acasă, că de l-a afla la Jidan, să-l însemne, cît să-l pomenească până pune mîinile pe piept. Și să știi că l-a însemnat, de-i însemnat și în ziua de azi.

Din pricina asta, toți să împrăștiară. Ion era cel dintîiū, care o luă la talpă înjurînd pe primar și strigînd de-alungul satului cît îl ținea gura: săriți, oameni buni, că fruntașii și căpeteniile satului îndată gată de beut pe Joiana mea, și-apoi încep să bea pe vițele voastre! Jurații se cereau dela primar să-i lase să prindă pe Ion să-l bage 'n închisoare. Și primarul i-ar fi lăsat — cu cîtă minte avea — dar notarul a zis *ba*, ne aprindem numai paie 'n cap de facem un lucru ca acela. Drept și mai drept, că poporul într'atîta eră de întăritat, încît de mai făcea primarul și lucrul acela, doară moarte de om vedea-i în noaptea aceea. Fierbea satul întreg, după-ce auzise întîmplarea asta.

Badea Ion merse ață la fică-sa, la lelea Nastasie, unde era și baba lui, lelea Ancuța. Amîndouă plîngeau de mila copiilor, cari erau nêimpăcați și strigau: «Mamă, unde-î Joiana?» Cu mare greu îi putură mîngăia, făgăduindu-le că mîne de bună seamă vor aduce pe Joiana, cu vițel cu tot. Copilașul adormi, dar copila avea fierbințeli mari. Toată noptița nu dormiră muerile, o priveghiară și o legară cu cîrpe răci, mai dîndu-i din cînd în cînd păhăruțul cu lapte, să-și mai ude buzele.

Cînd să *omizia* (omizia și crepa de ziuă cînd se apropia zorile) de ziuă, badea Ion fu pe tîlpi și o apucă la oraș la șcaunul

cel mare. Pe la vre-o opt ceasuri era în ograda scaunului, și cel dintîiu, care intra în cancelăria cea mare la domnul judecător.

— «Bună dimineața domnule!

— «Se trăiești, bade, ce lipse te poartă p'aici?»

Judecătorul era un domn bun, român și el, bătrîn, așezat și pătit, la care nu mergeau în zadar oamenii după dreptate.

Badea Ion îi spusese toată întîmplarea, cum fîca lui rămasese văduvă, săracă, după Toader Griga, care fu un beutor; cum el, moșneagul, din milă cătră fîcă-sa și cătră nepoței, — după ce-i muri ginerile le-a dat o junincă de-a fîta, care peste două săptămîni fu cu lapte; și cum acum i-o luă Jidanul cu ajutorul primarului și a juraților, sub numele că Toader Griga i-a rămas dator nu știu cu cîți bani pentru beutura.

După ce-l ascultă judecătorul pînă 'n capăt, clăti din cap și zise: «Bade, stai o leacă afară, că vine îndată căruța. Chiar aveam de gînd să merg la voi în sat, să caut socotelile satului, cu-o cale voi vedea și de pricina voastră; vei veni cu mine 'n trăsura, să ajungem de-odată.

Badea Ion, la auzul acestor vorbe creștinești, atît fu de mișcat, de nu putu gremujda nici o vorbă, ci eși și stete sub zid cu ochii plîni de lacrimi și cu pălăria în mîna. Dar nu mult trebuia să aștepte, că îndată sosi o trăsura cu patru cai, în care se urcă domnul judecător, spunînd badii Ion să se urce și el lîngă cociș.

Într'un ceas erau în Aluniș, în satul badii Ion, că caii alergau ca smei, de tot scînteii le eșia din copite. Sătenii, cînd văzură pe badea Ion în trăsura cu judecătorul cel mare, șopteau clătînd din cap: «Acum mă tem că va împunge Joiana Nastasiei pe Jupînul primar.»

Și l-a împuns. Că trăsura nu se opri pînă la primărie, unde judecătorul chemă înainte pe primar, care nu cuteza să iese la iveală, așa brezdat cum era. Dar porunca trebuia să fie ascultată, și din gaură de șerpe trebuia să iasă dinnaintea judecătorului. Și veni. Și cînd îl văzu judecătorul, cît se vedea de blind, se înroși că racul de mînie și începu a-l probozi și a-l face troacă de porci.

Sătenii, care erau aci cu pălăriile în mîna, și muerile, ce se adunaseră și ele cu furcile în brîu, rîdeau de încurcătura, în care ajunsese bietul primar; iar el nu știa ce biata lui să răspundă, ci se lăsă în știrea sorții...

Peste o jumătate de ceas primarul era scos din slujbă, notarul pedepsit cu 50 fl. și dojenit în fața norodului, jurații schimbați ca caii cei de poștă, iar Joiana cu vițel cu tot era acasă la lelea Nastasie. Cînd o auziră pruncii mugînd în ograda, săriră de pe vatră, țipînd de bucurie:

— «Mamă, Joiana noastră! Joiana noastră!»

Din minuta aceea și fetiții i-a fost mai bine și încet cu 'ncetul se și însănătoșă cum se cade. Și duse lelea Nastasia patru puși și vre-o 20 de ouă la doftor pentru bunul sfat la

vindecarea copilei. Și nu era sară și nu era dimineață, să nu zică lelea Nastasie cu copiii cu tot câte un «Tatăl nostru» pentru Domnul cel bun, care le-a scos pe Joiana dela Jidan....

*

Așa povestea Petre Hurlup la moară, iar ceilalți oameni, ce mai erau acolo, clătinau din cap și ziceau: Hei, atunci a fost lesne, că era altă vreme; judecata mergea repede și oblu, fără cîrnuturi și fără atîția procateri, azi, de stai să scoți o vacă din ghiara Jidanului, trebuie să mînci patru boi cu advocații și cînd e la urma urmelor, tot n'ai vacă nici boi...

De aceste povestesc oamenii noștri, unde se întîmplă de se întîlnesc numai 2—3 la olaltă.

FOLOSUL ASIGURĂRILOR,

INDEOSEBI AL

TOVĂRĂȘILOR PENTRU ASIGURAREA VITELOR.

Întimplări zilnice din satele noastre sînt pentru noi dovezi triste și dureroase că nici un fel de avere nu este așa supusă primejdiilor de tot felul ca tocmai averea plugarului.

Abia sînt trei ani de cînd o *secetă* crudă a nimicît partea cea mai mare a roadei cîmpurilor din întreagă țara. Urmele acestei secete sînt destul de simțite și vor mai fi.

În alți ani *ploile* aduc pustiri cu nemiluita peste părți întregi ale țării.

Nu trece apoi vară în care *ghiata* (peatra saș grindina) să nu zdrobească în cîteva clipite ani întregi de trudă.

Aceste în cîmp.

Dar nici acasă averea plugarului nu e cu mult mai la adăpostul primejdiilor fără număr.

Casele și toate cele dimprejurul lor foarte adeseori cad pradă furiei *focului* mistuitor, așa că pe urma lui bieții oameni rămîn numai cu sufletul în oase.

Și iarăș cit de adeseori nu rămîne plugarul cu jugul pe jos din pricina schilăvirii saș peririi *vitelor* sale, în care i-a fost pusă toată nădejdea.

Și tot așa și cu alte multe.

Cine nu știe apoi, că aceste năpăstii îi fac pe mulți, foarte mulți, să nu-și mai vină în fire și să nu se mai pună în picioare cit trăiesc?

Pentru preîntîmpinarea măcar în parte a acestor nenorociri oamenii au aflat căi și mijloace adesea destul de potrivite. E trist însă că prea puțin plugarii fac întrebuintare de ele.

Cu cîteva coroane plugarul și-ar putea asigura roada cîmpului împotriva grindinei.

Tot așa ar putea să-și asigure casa și cele dimprejur împotriva focului.

Nu mai puțin este dată putința ca fiecare plugar să-și asigure vitele pentru întinplare de schilăvire sau pierire.

Asigurările împotriva grindinei, a focului și a primejdurii vitelor sînt fără îndoială mijloace puternice pentru înaintarea în avere a plugarilor, și ele, îmbrățișate pretutindeni, vor înlătura multe pagube, multe nenorociri și multă jale din casa acestora.

Felul asigurărilor.

Treaba asigurărilor în multe țări este pusă la cale și sta-tornicită prin legi.

În țara noastră avem: „*Legea comercială (de negoț) ungară*“, așa numitul articol de lege XXXVII, întărit la 15 Maiu 1875, în care se arată ce și cum au să fie asigurările.

Anume: în §. 453 se spune: „*Fiecare întreprindere de asigurare este îndatorată a dovedi tribunalului de care se ține... că de fapt are deosebit un fond de asigurare deplin plătit de cel puțin o sută de miș florenți, pentru fiecare ram de asigurare, în care are de gînd să lucreze.*“ Tot în acel paragraf se mai spune că înainte d'a se dovedi în mod neîndoios adunarea fondului numit, tovărășia nu are drept să-și înceapă lucrările.

Pe temeiul acestui paragraf și al altor 19 ce stau în legătură cu el s'au înființat la noi tovărășiile de asigurări împotriva grindinii, a focului și în parte și a vitelor.

Cea dintîi societate pentru asigurarea vitelor în Ungaria s'a format ca însoțire sau tovărășie în anul 1898 cu numele: „*Societatea reciprocă pentru asigurarea vitelor — ca însoțire în Budapesta.*“

În anii din urmă însuș ministrul agriculturii, adevă al trebilor pentru înaintarea plugarilor din țară, a înființat, prin trimișii săi, un număr oarecare de „*R. uniuni pentru asigurarea vitelor*“ în părțile țării locuite de Săcuți și în cele locuite de Ruteni.

Cum stăm noi, cu acest fel de tovărășii?

Pentru noi Românii de pretutindeni tovărășiile pentru asigurarea vitelor sînt lucruri cunoscute, am putea zice, numai după nume. Cîteva tovărășii ce s'au înființat ici-colea în timpul din urmă, sînt mai mult un fel de încercare, o umblare pe pipăite.

De altfel n'avem să ne mirăm de aceasta. Nici în alte, multe țări și la alte popoară nu e o stare mai bună de lucruri în această privință. Despre aceste însă vom scrie cu prilejul cel mai apropiat.

Tovărăș.

VIȚA DE VIIE.

Vița de viie este una dintre tufele cele mai folositoare pentru om. Ea îndulcește, veselește, hrănește și îmbogățește pe lucrătorul ei. Cine a gustat odată din rodul viței de viie sădită de el, cu anevoie se mai lasă de această indeletnicire folositoare și plăcută.

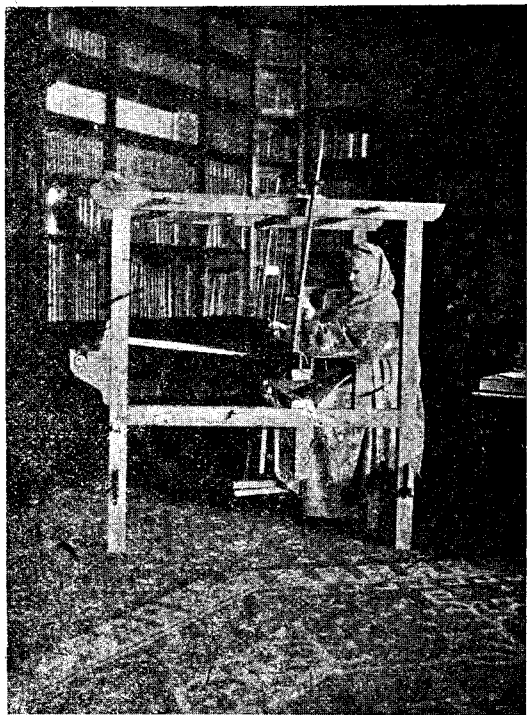
Biblia sau cartea cea mare a neamului omenesc, începînd dela facerea lumii, ne spune multe lucruri și întîmplări săvîrșite de oamenii cei aleși. Intre altele ne spune și despre «Tata Noe cel bătrîn», că el a fost cel dintîi om, care a gustat din rodul viței de viie, sădită de el după potop.

Din povestirea aceasta a bibliei știm dar, că vița de viie a fost cunoscută oamenilor, cu mii de ani înainte de nașterea lui Christos.

În Asia a crescut ca sălbatică. Noe întelegînd folosul și bunătatea ei, a sădit-o și prin o lucrare și îngrijire mai bună a nizuit să o facă mai roditoare

și mai folositoare. Indeletnicirea aceasta a lui a lăsat-o apoi ca moștenire urmașilor săi.

Nefiind ea prea alegătoare în felurile soiuri de pămînt și văzînd oamenii, că ea crește și se ridică atît în locurile mai călduroase, cît și în cele mai puțin călduroase, a început să o ducă și să o răspîndească din Asia și anume din Caucas, atît în țările învecinate, cît și în cele mai depărtate. În felul acesta a ajuns vița de viie și la noi. Cînd a fost adusă, anume

Regina Țării românești Elisabeta.

nu se știe; destul că ea odată adusă, cu încetul s'a împămîntenit în locurile noastre și noi o numim acum viță europeană sau de-a noastră.

Vița europeană e de multe soiuri și fiecare soiū își are numele său, după țara, după locul, ori după oamenii, cari au cultivat-o. Cu lucrul acesta, noi românii nu ne prea putem mîndri. Aproape toate numirile soiurilor de viță sînt străine de limba noastră. Păcatul e al nostru. Noi totdeauna așteptăm «mură în gură». În toate lucrările și făptuirile folositoare, lăsăm ca alții să apuce înaintea noastră, să minînce, să se sature și să tragă tot folosul și numai după aceea ne trezim și noi, unul astăzi, altul mîne.

Ca cele mai alese și mai răspîndite soiuri sînt vițele: Goarneze, Grase, Fetișoară, Șmigăre, Vinete, Regești, Lugojane, Razachie, Rujite, Roșioare, Busuioace, Țița caprii, Rizling italian, Rizling de Rhen, Burgund, Carbenet, Malbec, Sasla, Madlene, Furninț, Oporto ș. a.

Unele din acestea sînt văratice, altele tomnatice. Unele cer mai multă căldură, altele mai puțină. Unele rodesc mai cu înbelșugare, altele mai puțin. Unele sînt mai răbdurii, mai trainice, altele sînt mai gingașe. Unele sînt bune pentru struguri de vin și altele pentru struguri de masă sau de negoț. Unele fac struguri albi și altele struguri negri.

Viierii noștri ar trebui să cunoască mai deaproape soiurile vițelor, să cunoască apoi și soiurile pămîntului, după locuri și împrejurări; să sădească apoi în fiecare comună; ori ținut, dintre cele mai bune, mai roditoare și mai căutate soiuri, cari apoi să le aducă și venite mai mari.

Nu toate soiurile de viță se potrivesc în unul și acelaș loc, comună, ori ținut. «Să căutăm petecul după sac». Să nu mai orbecăm și să lucrăm cu mai multă pricepere, dacă voim să ajungem la o stare mai bună și fericită. Cheltuelile, izvorîte adeseori din *fală* și *risipă*, s'aū înmulțit și se înmulțesc tot mai tare. Să înmulțim dar și venitele.

Un lucru să nu uităm: «A trecut baba cu colacii». «Ce-a fost verde s'a uscat, cea fost bun s'a scuturat». Să nu uităm, că numai cu vițele europene, sădite ca până acum, nu vom mai ajunge la creangă verde. Toate încercările de a face o viie nouă, numai cu vițe de ale noastre, vor fi zadarnice.

Sadele, sau capetele, ce le vom sădi, se vor prinde și vor crește 3—4 ani. Atunci însă cînd viierul așteaptă, ca ziua pa-

știlor, răsplata trudei sale dușmanul cel neîmpăcat al viilor de până acum, goanga numită *filoxera*, se așază la rădăcinile cele tinere ale vițelor, le sugă hrana și le face de se uscă. Locul rămîne iar gol și viierul lipsit de izvoare de cîștig și de traiu.

Dacă voim să scăpăm de primejdia în care am ajuns și dacă voim ca lucrul nostru să nu rămînă nerăsplătit, să sădim viță americană altoită cu viță de a noastră și cît mai curînd să ne împrietinim cu lucrul acesta folositor. Altcum coastele dealurilor vor rămînea toate pleșuge și ne vor amenința cu surpare.

Vițele americane sînt sălbatice. Unele nu fac struguri, altele fac; dar nu sînt bunî de mîncare și vinul stors din ei se poate bea numai după 5—6 ani. Ele sînt mai puternice ca ale noastre și aũ un suc neplăcut pentru filoxeră, de aceea nici nu le strică.

Să ne uităm în jurul nostru și vom vedea, că străinii nu staũ locului. Ei de mult s'aũ întovărășit și mai prin toate comunele lor aũ înființat grădini (pepiniere) pentru prăsirea vițelor americane, altoite și nealtoite. Ei își prenoesc viile și încep a culege. Noi stăm locului și ne uităm mirați.

Nu ne place să ne întovărășim. Nu sădim viță americană. Ne plîngem numai de sărăcie; dar nu voim s'o alungăm dela ușile noastre.

Cînd apa ne va așunge la gură, vom vinde vițelul din grajd și porcul din coteș. Baniî îi vom da străinilor pentru viță americană, căci odată tot va trebui să începem și noi a face ceva. Vom îmbogăși pe străini și nu vom ști nici lucra cu destulă pricepere.

Să nu mai stăm; să ne punem bărbătește pe lucru, să ne întovărășim cînd cere trebuința, și din al nostru, noi pe noi să ne îmbogășim.

Vița de viie e izvor nesecat de bogăție, despre boalele și dușmanii ei — de altădată. i.

CHIPURILE NOASTRE.

Regina Țării românești Elisabeta. Pe semne Dumnezeu din cer care ține seamă de jalea neamurilor și răsplătește suferința de veacuri, a trimis României cea mai bună și cea mai înțeleaptă Doamnă. Regina Românilor nu e numai stăpîna ci și mama poporului său. E sufletul mare care simte durerea obiștîiților și găsește leac de alinare pentru cei ce sufer. Îndrumă, îndeamnă și povățuiește. Dăm chipul acestei bune mame care

stă la război și țese, arătînd prin aceasta că femeia română țese viitorul neamului românesc.

În «Casa națională» se găsesc aceste păpuși îmbrăcate în portul românesc din toate părțile așezate acolo spre vederea tuturor cari știu prețui frumusețile noastre.

ȘTIRI.

Gazeta noastră a fost primită cu dragoste de cetitori. Din multe părți ni se cere și ajunsă odată în mîna țăranilor rămîne acolo. Cu atît mai jalnică e povestea cînd ne gîndim că un număr însemnat din *băncile* noastre nu au învrednicit să cîștige măcar un număr din această foaie făcută pe seamă poporului. Despre aceasta vom mai vorbi în numărul viitor. Aci atragem luarea aminte a preoților și învățătorilor noștri să ajutoreze această muncă binefăcătoare a «Asociațiunii» luînd pildă dela dl preot Moise Micu din Poiana-Mărului (lîngă Brașov) ale cărui îndrumări au cîștigat deodată zece abonați dintre plugarii acestei comune.

Despărțămîntul «Oravița» a abonat 35 exemplare din «Țara noastră». Fapta vorbește.

Cărticica «Despre înălțimea neamului românesc» a dlui profesor I. Lupaș, care ni se cere din multe părți va eși de sub tipar numai peste o lună, cînd se va trimite tuturor cari o cer.

Zilele aceste a răposat moșneagul de 86 ani *Vincentiù Babeș* în Budapesta. Mortul de astăzi a fost un luptător harnic pentru drepturile neamului, odinioară deputat în casa țării.

Vestea frumuseții țăsăturilor românești a ajuns până departe în țara englezească și America. Din amîndouă aceste locuri s'a cerut pînă românească dela o școală făcută anume pentru aceasta în București. Sora regelui din Anglia a cerut dela București multă țăsătură de mătasă.

Vedeți cum știu cinsti și acolo lucrul mînilor harnice ale țărancii noastre, care pe-alocurea începe să-și strice portul.

Începînd cu numărul viitor al acestei gazete vom da știri mai multe.